

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів або 36 франків
на пів року	8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска« — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хоруцини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 80 с. від стрічки.

Різдвяна програма Німців.

(Конець).

Німецька державна мова і внутрішня чеська мова уряду.

»Щоби обминути всяку двозначність, заявляють німецькі послы з Чех також із сеї нагоди, що они непохитно обстають при домаганню законної установи німецької мови яко державної або посередничої.

»Що тикає ся т. зв. внутрішньої урядової мови, то она є тісно звязана з питанням державної мови; розвязка єї загальною формулкою викликала би в наслідстві зовсім природно висунене питання про державну мову, котре може бути полагоджене не лише для Чех, але є важним державним домаганєм всеї управи в тогочасній половині держави і входить не лише в круг пересправ між німецькими а чеськими послами з Чех. Для того може бути допущене чеської мови у внутрішній службі розвязане лише конкретно і строго в рамках даної природними відносинами потреби. Случаї, в яких чеська мова в чисто чеських областях для внутрішнього обходу з властями задля упрощеня обходу має бути допущена, повинні бути таксативно вичислені і то так що-до тих категорій урядованя, в яких чеська урядова мова має бути в будуччині уживана, як і що-до тих властей, в яких і поміж якими се має послидувати. Заразом належало би само про себе оречи, що в усіх інших окрім виразно винятых случаїв німецька мова має бути виключно уживана.

»Що-до виїшньої урядової мови, то з огляду на се, що в цілих Чехах можуть бути поданя вношені в обидвох краєвих мовах, згоджуємо ся під тим услівем, наколи тим способом се не буде впливати на дальше урядованє одноязикових властей що-до уживаня їх урядової мови.

Справа урядників.

»В тісній звязи із вказаною реформою управи стоїть справа урядників, до якої німецьке населенє в Чехах задля тамошних відносин привязує велику вагу.

»По переведенню національного розмеження належало би при іменованю урядників і слуг в судах, державних властях і урядах посеред розмежених областей держати ся сеї засади, що лише такі урядники і слуги можуть бути іменовані, котрі підчас останнього обчисленя населеня признали ся до тої мови домашної, яка є урядовою мовою суду або уряду, при котрім мають бути іменовані.

»В Празі і єї передмістях, як і в тих областях, що по переведенню національного розмеження остануть язиково мішаними і яко такі будуть законно призвані, мають обидві мови рівне значінє, а урядники, що мають бути іменовані для тих областей, повинні виказати ся знанєм обидвох краєвих мов.

»Вимога признаня до сеї мови домашної, яка є мовою уряду, має примінене і

при іменованю тих державних урядників в інших галузях адміністрації, о скілько се має відносити ся до одноязикових областей в Чехах.

»Для стало поселених меншостей посеред чисто-язикової області належить при обсаді урядничих місць в судах і урядах сеї області подбати о се; щоби при кождім суді і уряді був урядник, котрий знав би мову меншости в слові і письмі.

»Де окрім згаданих висше властей впливають письменні поданя в іншій краєвій мові, котра не є урядовою мовою, належить уможливити з підмогою перекладного бюро при окружнім правительстві, зглядно при окружнім суді дальше урядове поступованє з тими поданями.

»Дальші групи для безпроводночної розвязки німецько-чеського питання в Чехах мають творити школи меншостей, язиковий розділ торговельних і промислових палат, виборча реформа і на останку курії. Але як без реформи управи неможлива є справедлива і природна розвязка язикового питання в Чехах, так і зміна краєвої ординації виборчої є неможлива і непереведима без рівночасної реформи курій, позаяк між обидвома є тісна і нерозлучна звязь.

Законне управлїненє.

»Для того уважаємо конечним в першій лінії виданє державного закона про установу окружних правительств в Чехах і переведенє ухвал в чеськім соїмі про національне розмеженє і виданє краєвого закона про установу окружних репрезентацій. Перший закон мав би містити в собі компетенцію і організацію окружного правительства і в окремім розділі управлїнити язикове питанє у вказанім обсягу. Краєвий закон мав би доповнити компетенцію і організацію окружних репрезентацій, особливо також подати виборчу ординацію для окружних соїмиків; що-до обидвох законів мало би бути означене іunctim сею постановою, що обидва закони входять в жите лише рівночасно.

»На останку хочемо ще раз зазначити ціль сих пересправ. Розходить ся о те, щоби найти основу до переговорів задля переведеня обовязуючих укладів і витвореня політичного положеня для наконечної розвязки давно пекучих задач. Розходить ся о перший крок до нового тривкого ладу державного, опертого на самостійнім крузі діланя обидвох національностей, яке уможливає поруч себе розвиток обидвох. Повторяємо для того, що нам не розходить ся о те, щоби одна або друга правительственна предлога була в радї державній допущена до першого читаня, лише щоби залишенєм боротьби на цілій лінії німецько-чеського язикового спору зробити місце життєним питанням держави.

»Пересправи над сим начерком мають лише тоді вигляд на успіх, наколи дотеперішні перепони парламентарної діяльності будуть усунені, наколи правительство, скілько можна, скоро приготує для парламенту ті великі економічні предлоги, що

мають найбільше значінє для держави і всіх продукційних клас і наколи парламент безпроводночно займе ся сими предлогами«.

Поки подамо голоси дневникарства з обидвох боків про сю різдвяну програму Німців годить ся звернути бачність на промову головного автора сеї програми д-ра Бернрайтера, яку він проголосив в клубі вірнєк інституційної шляхти, предкладаючи сю програму. Єго річ подає неначе мотиви до сеї програми.

Виступити з резерви, говорив Бернрайтер, привелили німецьких послів з Чех дві причини: критичне положенє внутрішних і міжнародних економічних відносин і бажанє нашого сторонництва, найти вихід. Сподівались ми найти кріпку підпору в німецькій однудушности, на жаль однак всенімці відказали ся від участі. Приступаючи до сего діла, задали ми собі питанє, чи ще було б се можливо весь обсяг німецько-чеського питання поділити, почати зараз розправу над одною групою сих справ, а інші пересунути на бік, не пересуджуючи і не проводяючи їх розвязки.

У відповіді на се питанє пошили ми давню методу суперечних надворних декретів і розпорядків, а вибрали дорогу до новочасної реформи управи в Чехах. Такий стан в Чехах може послидувати лише на основі національної автономії, рівноважної для обидвох народностей в краю, корисної для обидвох сторін, опертої на першім правім ладі. (Наші польські дневники звичайно пятавали се соціалістичним домаганєм, коли такий голос відзивав ся з рускої сторони — а таку ідею підносить Єго Ексцеленція Бернрайтер, бувший ц. к. міністер! — Ред. Русл.). Се не є уступка на один або другий бік, але спільна основа для конечної згоди між державною а автономічною управою і національним житєм, рівноважної для обидвох народностей. Розмеженє і поділ на округи є способами до сего. Більші адміністраційні тіла з кріпким автономічним і державним житєм, а при тім яко національні і економічні одивиді, визволять перетяженє намісництво і кр. виділ з трудного положеня. Ідея не є нова. В конституційній комісії ради державної 1848. р. обговорювано справу поділу на округи, а др. Рігер бажав окружними соїмкам приділити: »Народні школи і вихованє з правом означуваня викладної мови і предметів, із справедливим узглядненєм язиків округа, справи убогих, інституту для хорих і добродійні, місцеві богоугодні фундації і інституції для дивгненя рільництва«. Се внесенє прийнято і вписанє в § 136 конституційної грамоти.

Окружна управа має ціль зробити управу дешевшою і скоршою. Німці зрікають ся тим германізації чеських областей, Чехи державно правної теорії, після якої і німецькі округи мали би бути призвані мішаними. При таких відносинах процвітали би обі народности а на позір трудні питання дали-б ся розвязати, а передовсім язикове питанє. Оно набирає вишого вигляду, як намагаємо ся єго розвязувати округами. Треба також якийсь час узнати переходним. Важна є також справа урядників, бо она доторкує ся не лише матеріального біту, але й національного мира.

Годї тепер сказати, чи сей крок Німців буде мати дійсний чи переминаючий успіх. Але

ми є свідомі великої одвічальности. Ми не кладемо усліва залишеня обструкції, щоб се не виглядало на пресію, але се певно, що без парламентарного спокою ваші змаганя змарніють. Порозумію нашому з Чехами се вельми пособило би, наколиб чим скорше уможливлено ухвалене австро-угорської угоди. Важність сеї задачі і гроза, яка з того боку виступає, розширили-б наш овид і в нашім спорі. Подробиці нашої програми насувають ще чимало трудностей, але при добрій волі можна їх усунути. Правительство збрало багато до того цінного матеріалу, а его посередництво може мати досягле значіне. Реформа управи в Чехах має свої специфічні, історичні, етнографічні, політичні і географічні підстави, яких нігде нема в інших краях, отже тут нічому не пересуджує ся.

Хліборобський страйк в державній раді.

Промова пос. Дашиньского.

(Дальше)

Вченість Гломбінського.

Мушу також спитати п. д-ра Гломбінського, чи правда се, що оповідали мені передвчера его два ученики? Сі панове прийшли до мене передвчера і показали мені один уступ з університетских викладів п. д-ра Гломбінського, який звучить (читає): «Про програму соціалістів не буду говорити із зрозумілих причин. Скажу лише стільки, що вітцем соціалізму був Маркс, який поручав крадіж і підпалюванє» (слухайте!). Можете уявити собі, панове, якого понятя набрали сі ученики п. д-ра Гломбінського про соціалізм і его творця Кароля Маркса. Цілом прямо, — убійство і підпал, крадіж і жарючий вихоть. А потім приходять такий пан сюда, прибирає позу хвалька і говорять: «Я чоловік науки». Зблямував ся він легко, говорачи чемно, тим безвастанним розправлюванем про свою науку, не давши доказу, що є він дійсно такий дуже вчений.

Заклинув нам пр. п. др. Гломбінський мале фальшивництво, іменно твердив, що ми цитували платні рільних робітників лише в поодиноких громадах, вибираючи ті, де они були найменші. Запрошую п. д-ра Гломбінського, щоби в стенографічнім протоколі прочитав дотичний уступ моєї бесіди, а найде там, що я сказав: «в цілм страйковім окрузі». Се є — а я черпав завше з одного жерела — степовий край, полудневе і північне Поділе. Рівнож я навів дати винагородженя парубків, для степового краю два повіти, для полудневого Поділя два повіти і для північного Поділя так само два повіти, отже не взяв поодинокі громади, але я зладив статистику для шести повітів. Кождий повіт обнимає пересічно 80—100 громад, що становить разом 500—600 громад. Але у п. проф. д-ра Гломбінського називає ся се «кілька поодиноких громад». Я навів тут дати 20 і 25 кр., викрив також пересічні платні, після яких пересічна заплата в році за 13-годинний робучий день вносить: для мушчини 30 кр., для жінки 18 кр., для підростків 14 кр. — все то в степовім краю, на північнім і полудневім Поділі.

Опісля сеї демократ плакав кровавими сльозами над нуждою і станом страшного задовження більшої посілости.

Що говорять цифри!

Вслід за ним наведу вам, панове, дві цифри що-до задовження малої і великої посілости в Галичині. Черпаю їх з офіціальних жерел, іменно з додатків до протоколу стенографічного палати з р. 1893. ч. 710. і 711. В сих урядових зіставленях є подані дати задовження великої земської посілости за р. 1868. і за рік 1892. Зовсім те саме і що-до малої посілости. Отже послухайте, панове! В р. 1868. вносили довги великої власности земської 112½ мільона, а в р. 1892. 179½ мільона, отже зросли о 62 процент. Довги малої посілости вносили в р. 1868. 15½ мільона а в 1892. році 75½ мільона (слухайте! слухайте!), отже зросли о 400 процент (слухайте! слухайте!). Але чоловік науки не бачить статистичних даних, до ступних всякому і каже: Не маю часу на студюванє сего. Алеж прецінь професор університету має більше часу до студій, чим я.

Заявляю Вам, панове, що се переверотність і облуда, коли демократ є вразливим виключно на «нужду» великої посілости, але его серце остає змним, коли ходить о бідний люд, про який говорив недавно; облудою є така демократія, що бачить зріст задовження великої посілости, що вносить 62%, а замикає очи на звастр шуючий зріст обдовження хлопської посілости, що вносить 400%. Дальше каже, що не дасть ся означити докладно, який простор займає в Галичині велика посілість, але що він не є вельми великий. Він не знає еше про те, що маємо дотично сего дуже докладну урядову статистику, яка що до страйкової области є для нас цінним жерелом, і виразно каже, кілько простору в тих місцевостях припадає проценто-во на пасовиска, а скілько на орну землю. Хочу предложити цифри, щоби Ви всі зрозуміли вартість деклямацій сего пана супроти факту, який почувте. Се є правдива наука і можна єї скочтролювати, бо се не є пусті романи, але виразні цифри. Для чоловіка науки се позинно бути оружем, але не нужденні брошурки, часописи, видавані студентами.

Сі дати дуже цікаві. Слухайте! (читає): «Судові округи, після процентового уділу рільної посілости, в відношеню до цілого простору округа» — цитую лише округи зі страйкового терену — а іменно:

Буєск	54%	Монастериска	45%
Потік золотий	51 „	Заліці	44 „
Копичинці	49 „	Золочів	42 „
Бібрка	49 „	Бучач	29 „
Заліцки	48 „	Скалат	36 „
Бережани	46 „	Нове Село	36 „
Борців	46 „	Тернопіль	36 „
Гусятин	46 „	Збараж	34 „
Товсте	45 „		

Такі є відпосини цілої посілости. Тепер послухайте, кілько лісів ті панове посідають.

(Дальше буде.)

Академічний Дім.

В справі піднесеного нами проєкту основаня Академічного Дому на вічну памятку сецесії руских студентів, заняв слово проф. М. Грушевський в Літ.-Наук. Вістнику за грудень с. р. По вступнім виводі, у яким коротко рекапітулює історію в «сецесійнім фондом», та его комітетом, поважаний професор каже ось як:

«За той час мав я також можливість переконатися, з одного боку — як багато людей з нашої суспільности співчувають проєктові академічного дому: люди зі Львова й з провінції заявляли в розмовах зі мною й іншими способами, що привязують велику вагу до такого академічного дому й уважають його доконче потрібним в нинішніх часах. Знайомі мої з України заявляли охоту жертвувати певні суми на такий дім, застерігаючи лише — що зрештою й само по собі було б зрозуміле — права до користаня з такого дому студентам із російської України.

«З другого боку в зносинах своїх з академічною молодіжю мав я нагоду переконатися ще більше про пекучу потребу такого дому. Число академіків світських факультетів, що мусять дбати про свій прожиток, зростає. Тим часом загострене національної боротьби відбивається на заробітках: коли зголошуть ся студент по лекції, його питають уже про народність і довідавши ся, що то Русин, відсилають ні з чим. Те ж саме, чую, робить ся і з іншими заробітками. Особливо студенти філософії, яких число сильно збільшило ся в останніх роках, дуже терплять від браку заробітків, бо не можуть пересиджувати поза Львовом, ані йти на діурні, що не дають можливости ходити на виклади. Запомогові фонди Академічної Громади вичерпали ся за часи сецесії, і коли крайцари привезені з вакацій або заощаджені гіркою працею в гімназії, вже проїджені, починають ся голодуванє — «обідають що другий або що третій день, а вечеряють ще рідше». Се оповідають студенти спокійно навіть не без гумору, але з сям не можна жртовувати, намятаючи, як часто тратять у такий біді люди й здоровяє й енергію і всякі ідеальні змаганя на вки

«Тому я рішаю ся проєкт академічного дому

підтримувати далі, незалежно від справи останків академічного фонду. Хоч переданне сих останків на академічний дім могло-б значно посунути справу наперед, бо разом з тими заявами жертв які я вже маю, від разу можна-б поставити один академічний дім, — але як би справа та не була порішена, не можна через те зрікати ся так жизненої й потрібної річи як академічний дім, і мусямо пошукати для нього інших жерел, коли останка академічного фонду будуть ужиті на иншу мету. І я зголошую ся тепер сею дорогою до нашої суспільности, аби люди, яким ся справа лежить на серці, можуть причинити ся певною матеріальною помічю на сю ціль, зголошували — чи то в пресі, чи то іншими способами, свої заміри жертвувати на академічний дім певні суми. Ріжні недовишені проєкти інституцій, які від свого заснованя плачуть тільки на неможливість вийти в жите й сповняти своє призначенє, надокучили нам уже досить. Тому до справи академічного дому візьмемо ся лише тоді, коло зголошеня жертв чи інших жерела дадуть нам можливість від разу приступити до діла — до здвиженя академічного дому».

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат. Якова муч., Паллядія; рим.-кат. Юдити. — В четвер: руско кат. Стефана, Ірнарха; рим.-кат. Дамазія.

— ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Первдплатників о скорє відновленє передплати, зглядчо о вирівнанє залеглостий, бо на кредит не будемо висилати часописи.

— До нинішнього числа долучаємо стінний календар на 1903. рік в дарунку нашим Вп. передплатникам від Руского Товариства педагогічного у Львові.

— Хліборобські страйки перед судом. Дня 5. с. м. розпочала ся перед звичайним трибуналом суду в Тернополі карна розправа проти 231 селян з громад: Чагори, Бураківки, Йосифівки, Цановець, Базару і Слобідки. Розправу переводить радник Кобринський; обжаловує заступняк держ прокураторії Дилевский, а боронять д-ри Данилович і Гриневецкий. Селян сих обжаловано о злочин публичного насильства з §§ 87 і 98 а) і б), а також з §§ 279 і 283 к. з. Деякі з обжалованих не повинні навіть бути обжаловані о злочин, бо числять заледви по 8 літ, що обіцяє полагати заступняк держ прокураторії. Акт обжалованя представляє справу так: Коли селяни Бураківки, Цановець і Слобідки рішили страйкувати і позавязували страйкові комітети, властитель Фільварків Чагір і Йосифівка сировадив гуцулів. Аби перешкодити лозаню страйку, урядили страйкові комітети три напади на гуцулів, а то дня 25, 26. і 28. липня. Перший з сих нападів мав відбутися в сей спосіб, що селяни з тих трох громад, в числі до 100, мали вийти на лан і настрашити гуцулів грозьбою проливу крови так, що они утікли а на їх місце прийшли лише їх жінки(?). За сей «напад» відповідає 21 селян. За другий «напад», 26. липня обжаловано 67 осіб за се, що того дня враз а топною около 1000 люда, узброєні в коли вийшли на лан і окликом «гура» зігнали гуцулів. При ескортованю 42 тоді арештованих селян мали заявити вібрані тоді селяни з Базару, що не уступлять, доки арештованих не пустить ся на волю. За сей каригідний вчинок обжаловано зокрема 35 селян. За третій напад, 28. липня відповідає 140 обжалованих, іменно мало двох з них ударити в дзвони, селяни збігли ся з усіх присілків з косами і серпами та удались на лан зігнати гуцулів. Розгорячену товпу не могло повдержати навіть військо і доперва аж по арештованю 135 селян розійшли ся. Крім повисших обжаловано ще деяких селян о поодинокі факти подібного характеру. — Розправа розпочала ся о год 4. по полуд. переслуханем обжалованих і свідків що-до першого нападу. Всі обжаловачі не почувають ся до вини і визнають згідно, що того дня ціла громада до 1500 люда просила лише гуцулів, аби здержали ся від роботи так довго, доки не заключать ся умови з паном. Гуцули самі перестали працювати і ще дякували їм за їх добру раду. Заразом представляють обжаловані ярко визиск пана, що мусять єму майже за дармо робити в зимі, а прийде літо, пан сироваджує чужих робітників. Переслуханий свідок Геншель Бор, поссор в Бураківцях визнає, що зі страху перед товпою сховав ся критичного дня в лісі і чує(?), як селяни грозили, що кров буде ляти ся і т. п., але хто кричав і грозив, сего не знає. Інші свідки розказують сира у згідно з обжалованими. Заприсяжений провідник гуцулів сироваджених визнає, що з ним переговорювались члени страйкового комітету, словами: «Люди, ми вас не бемо, ані не ганьбимо, але залишіть на

якийсь час роботу, доки не буде умови. По відбиттю зівань деяких свідків некорисних для обжалованих відложено розправу на суботу на 10 год. рано.

— 3 «Академічної Громади» у Львові. Дня 6. грудня с. р. відбули ся загальні збори «Кружка правників» в комнатах тов. «Академічна Громада». В склад старшини ввійшли: Михайло Волошин, голова; Роман Заячківський, містоголова; Віктор Цевровський, касир і бібліотекар; Ярослав Пачовський, писар. Заступниками виділових вибрано: Остана Навроцького і Миколу Гутникевича. Бібліотека «Кружка» має слідуочі скрипти і книжки на продаж: д-ра Стебельського: Право карне і Поступоване карне; Д-ра Дієстрияньського: Право подружя, Право родинне і маєткве, Оііки - курателі і Правне відношене родичів до дітей; Д-ра Вацка: Кодекс цивільний і Правнича часопись, всьо по дуже приетупних цінах. — На замовленя з провінції вислав ся за послілатою. Зголошеня приймає тов. Цевровський, бібліотекар і касир «Кружка». За Виділ: Михайло Волошин, голова. Ярослав Пачовський, писар.

— Антикарський страйк. В Галичині є 208 апт; а в них працює крім властителей антик яких 300 помічників. З них страйкує до 200, а до страйку не прилучили ся фармацевти сини антикрів і деякі помічники по менших містах. Страйковий комітет розпоряжає квотою 30,000 К, яку одержав від віденського Verein-у на цілі страйку. Німецькі і чеські фармацевти словом чести зобовязали ся не бороздити галицким товаришам в їх борбі о полішене долі. Дроґуєристи в Кракові відбули вчера нараду і вирішили в часі страйку не видавати ліків на р-центі. На донос страйкового комітету, що в антиках львівських і краківських повнять службу некваліфіковані особи, намієництво вислало окрему комісію до перевіреня стану у львівських антиках. Крім того намієництво поручило старостам не ревезти ревізію в провінціанальних антиках.

— Вісти з Америки. В Grannville, N. Y. в Спол. Державах побудовано нову церкву ім. св. Петра і Павла за ціну 3,000 долларів. Дня 12. жовтня с. р. відбуло ся посвячене нової святині, якоґо довершили оо. Н. Підгорецький, І. Ардан і В. Нижанковський.

Дня 9. надоліста с. р. посвятив о. Стефанович нову церкву ім. св. Івана Хрестителя в McKeesport, Pa.

В Оліфанті засновано гімнастичне тов. «Січ», до якого належить тепер 53 членів.

Перед кількома тижнями почали американські Русини збирати центимові лепти на «Фонд шкільний рускої шкільної молодіжи в Америці» і зібрали доси понад 140 долларів.

— Пан Владзімерж Квасіньскі, секретар польского «Sokola» в Куряґібі в Парані, оголошує в посліднім числі куряґітської «Gazet-y polsk-oi» відозву іменем «Сокола» з шумним відзивом «другуф» і «родакуф» до обходу «свєнта нашєго лістопадового» — «рочіци повстаня 1830. р.»

Сей сам пан недавно розпинав ся за добро Руси. Видко, що такі в Парані справді жиють звірі, що звуть ся хамелзонами...

— Титул докторанда заборонений. Міністер просвіти заборонив скінченим студентам медицини, що не мають всіх строгих іспитів, уживати титулу «докторанда».

— Фондація. Межи тугарами маєности табулярної Добрачин, сокальського повіта обнятої вказом гн. 398 кв. ґрунт. для більших посілостей, веденої при краєвім суді у Львові, а належної до ординації родинної ґр. Дідушицьких, є на карті Ц. в пос. 2. заінтабульований обовязок властителей дібр Добрачин виставленя «порядної» хатки, зложеної з 2 кімнат і комірки в Добрачині коло церкви на 4 бідних людей, або калік, котрі не є в силі заробити собі на хліб; а в пос. 3. тойж карти Ц. є заінтабульований обовязок властителей дібр Добрачин виплачувати рускому парохови щорічно 4 дукати за відправу 4 Служб Божих за душі бл. п. Кристини і Фердинанда Лятіник.

— Бурлива сцена в хорватскім соймі. В хорватскім соймі лучили ся огоді бурливі сцени, викликані бесідою опозиційного посла, д-ра Гарамбасіча, котрий взивав хорватскій нарід до злуки з Уґрами в цілі сильної оборони проти німецької культури і домагань Німців. Часть численно зібраної на галерії публіки приплескувала горячо ввесеню бесідника, часть прогестувала голосно. Демонстрація прийняла вкінці такі розміри, що президент приказав опорожнити галерію.

— Пос. Вольф чистий. Процес п. Вольфа проти п. Шалька покінчив ся в Мостах в Чехії в суботу побідою Вольфа. Присяжні судії затвердили одноголосно всі поставлені їм питання щодо вини посла до держ. ради Шалька і посла до чеського сойму, Віета. На основі сєго вердикту трибунал засудив Віета на 1,000 К згл. на 20 днів арешту, а Шалька на 800 К згл. на 10 днів арешту, крім того оба засуджені мають покрити кошти спору. Зібрана в сали публіка прийняла вирок ошлєсками, а перед судовим будинком зібрали ся товпи сторонників Вольфа і стріляли єму овацію.

— Новий уряд почтовий стане отворений дня 11. с. м. в Волянці, дроґобицького пов.

— 70. уродини Бернштєрне Бернсона, славного скандинавского драматуґа, обходжено вчера в Християній з немалим торжєством. Бернсонови складали желаня численні депутациї, а в сотках телеграм і адресів з ріжних місцевостей висказано єму желаня «многих літ». З Данії одержав Бернсон адресу з 3,000-ми підписів виднійших осіб.

— Два роки в хліві. В сих днях чеські власти попали на сліди страшного зьвірства. У одного селянина під Праґою жандармерия, переводячи ревізію в домі селянина іменем Гаєка, відкрила в курнику, забитім дошками, якоґось старця, котрий представляв потрясаючий вид: висохлий як кістяк, цілком блідий, і так повалений болотом, що годі було розізнати тіло. Після допитів виявило ся, що старець є батьком Гаєка. Перед двома роками він зголосив ся до сына з просьбою о милостиню, але син разом з жінкою зачинив єго до хліва межі безрогоми і забив довері дошками. Зьвірського селянина арештовано.

— Нова хвороба. В Лондоні проявила ся нова хвороба, що збудила великий подив у лікарів. Хорі дізнають нагле страшних ревматичних болів на цілім тілі, ноги їм пухнуть, а перебіг хвороби є незвичайно прикрій. Ся епідемія шярить ся особливо в північній частя міста. Лікарі є безспільні перед сею хворобою, бо не можуть відгадати єї причини.

— Землетрясенє. В Катанзаро в Італії чути було вчера о 4. год. рано сильне землетрясенє, що повторило ся два рази з короткими перестанками.

— Вічанє в клітці льва. Загальну сензацию викликало о Новім Йорку вічанє Німкїні Тересі Берґ з Даньцем Горном, що відбуде ся в клітці льва. Залюблена пара злзасила ся на нагороду 500 долларів, котру призначив директор тамошної м'яжкєрні для відважної пари, що звінчала би ся в товаристві львів.

— Відозза. Невачє похвалити ся приходить ся нам, пригадати Землякам, що від 3 літ істає у Львові руска бурса Тов-а педагоґічного. Є она наглядним доказом, як будить ся у нас свідомість національна. Селяне тягнуть ся з остатнього крейцара, щоби дати своїм синам спроможність образовати ся — доказ, що розуміють своє положенє між народами. Сто пять селянських синів находить приміщенє в нашій бурсі і учають до акад. гімназії. Всі визначають ся добрим поступом. Ми добуваємо остатніх сил, щоби, о скілько можна, запевнити їм добре і здорове удержанє — та звісна наша річ — брак у нас средств материяльних. Пересічний дохід від одного учєника вносить 12 К місячно, причім однак є багато довжними, так що находимо ся в дуже прикрім положеню, бо се річ очевидна, що за так низьку оплату годі удержати у Львові хочби і малу дитину. Звертаємо ся з повним довірем, з відвагою і певністю себе, яку нам дає свідомість нашої спільної ідеальної цілі, до всіх Русинів, щоби так як вже доси не при одній нагоді і тепер показали нашу народну свідомість і наділяли нас ласкавими датками. Апелуємо отже в імени нашої ідеї до Ваших сердець, Русини і просимо о ласкаві жертви на Бурсу руского Тов-а педагоґічного у Львові, ул. Вірменська ч. 2. — Комітет Бурси Руского Товариства педагоґічного.

— Конкурс. Товариство «Шкільна Поміч» в Коломиї пошукує від 1. лютого 1903. р. головного наствоятеля до свого Інститута. Обовязки наствоятеля є: а) моральне домовє веденє і надзїр над конвікторами, за що відповідає перед Виділом товариства і одержує від Виділу інструкції; б) весь час, коли конвіктори дома, перебувати з ними. — За свій труд дістає наствоятель мешканє, харч і пранє в Інституті і 20 К місячно; надто вільно єму уділяти лекцій конвікторам за окремою винагородою. Угода обовязує до кінця року шкільного 1903. Подавати ся можуть абітурієнти гімназьяльні і академіки до 10. сїчня 1903. р. на руки голови. В Коломиї, дня 1. грудня 1902. За Виділ тов. «Шкільна Поміч»: С. Недільський, голова. Іван Білик, писар.

— Ц. к. Дирекция залїзниць державних у Львові оповіщує:

Перестанок особий Зайдовіц на шляху Пільзно-Дукє, в окрузі ц. к. Дирекції залїзниць держ. в Пільзні отворєно дня 23. надоліста с. р. також для перевозу вугля в ціловозових вагонах.

Розписанє ліцитації на доставу і будову роґачок залїзничих на шляху Львів-Самбір залїзниць державної Львів-Самбір-галицко-угорска границя.—Після оголошеня замінєного в «Газеті Львівській» розписано публичну ліцитацію на доставу роґачок залїзничих (Bahnschranken) праз з їх уставленєм на будуючїм ся шляху Львів-Самбір ц. к. залїзниць державної Львів-Самбір-галицко угорска границя. Оферти належить внести найдальше до 30. грудня 1902. год. 12. в полудне до ц. к. Дирекції будови залїзниць у Віоні (Gumpendorferstrasse 10). Услїва можна переглянути в згаданій ц. к. Дирекції, або в ц. к.

Управі будови у Львові, а можна їх також купити в ц. к. Дирекції будови.

— На Бурсу Р. Тов-а педаґ. у Львові зложили на наші руки Впп. М. Коць 1 К і Л. Г. 30 с.; — разом від 1. м. м. 21-30 К.

Посмертні оповістки.

— О. Олександр Бобикевич, парох в Конюхові, стрийського деканата, упокоїв ся дня 8. с. м. в 39. році житя а в 14. р. свьяченства. — Отсю сумну вістку про передчасну смерть народного діяча і письменника одержали ми вчера вечером вже по замкненю числа, тому аж нині з справдішим болем серця ділимо ся нею з нашими читачами. Бл. п. Бобикевич був 13 літ парохіальним сотрудником в Стрию, і тут мав великий вплив на тамошне руске міщанство та на громадске житє стрийських Русинів. Покійний тішив ся також великим довірем і любовю не лише між Русинами але і між жителями Стрия інших народностей, бо коли тому кілька літ назад поставлено єго руским кандидатом з округа Стрий, бл. п. Бобикевич одержав при виборі кількасот голосів. Послїдні хвилі житя були для покійного вельми прикрі. Тому два літа заслаб бл. п. Бобикевич тяжко, стратив зір так, що навіть не міг обняти наданої єму парохії Конюхів. Вправді відсунув ся годі покійний від публичної народної діяльности, але не перестав займати ся і на дальше народними і церковними справами, а особливо тішив ся він відвідинами знакомих приносячих єму вістки про діяльність Русинів. Бл. п. Бобикевич зазначив ся в нашій літературі яко письменник, автор поезий і новель, котрі друковали ся в літературнім двотижневнику «Зоря» в 1880-ти роках. Особливо єго вірші були овіяні щирою любовю до свого рідного, живостию і теплом. — Похорони відбудуть ся в середу. Замість на вінці просить ся прислати жертви на руску бурсу в Стрию. Вічная память Покійникови і земля єму пером!

— Іван Тиміньскій, радник дирекції Скарбу в Чернівцях, б. посол до буковинського сойму і член бун. крайового виділу, упокоїв ся дня 6. с. м. В. с. п.!

Наука, штука, література.

В концертї «Льв. Фільгармонії» з 6. грудня виступала в друге панї Жемма Белінчіонї в ариях з «Балю маскового» (Вердієго), з Джіоконди (Пончівельєго) і з Кармена (Бізєта), а крім того відсьєввала Де Леви пісню «Triste Apile» і множєство пісєнь надпроґрамових. Одушевленє для драматичного таланту артистки було загальне. Оплески не замовкали. По скінченім концертї публіка не рушила ся з місця і привєволила артистку до відсьєвваня ще трох пісєнь, при котрих концертантка сама супровожала себе на фортепяні. В арії з «Кармена» була артистка дєдостижима. Ніжною деклямацією поривала весь амфітеатр за собою: Взагалі показало ся що в траґічних і кокетливих ролях панї Жемма виявляє найкрасше свій талант. — Орхестральні продукції під управою обох дїріґентів випали знаменито. На недільнім концертї мали ми також нагоду почути совісну і гладку гру челїста орхестри, п. Пуліковського, котрий виконав концерт. Молїка. Квартет на дві трубки, соґні і тромбон з опери Вебера «Вольний стрілець» не здобив однакож вражєня. На концертї з 8. грудня повторєно між иншими гарну і ефектовну симфонїчну поему Фібїха «Вечером», а з новостий виконано віжний вальчик і такуж мазурку з балету «Копєлія» Дєліба, відтак вальчик з Гюґопєрдіґа опери «Івась і Малґосє». Надто відоґрав член орхестри Гумль одну частину концерту Віютам-а, а п. Шімуєк (челїст) Гельтемана Адажіо і Пєпера «Іспанський танець». Концерт закінчено різько виконанім мазуром з «Гальки».

H. B.

— Рєпертуар Львівської Фільгармонії. Вівторник, 9. грудня «симфонїчний концерт» при співучастї Іґнатія Фрїдмана, паяїста. Проґрама: 1. Бізєт: Увертура до опери «Кармен». 2. Кінзель: «Фантастичний вїзд і сумний поворот до дому» з траґікомєдїї «Дон Кішот». 3. Лішт: Концерт Es dur, відоґравє в тов. орх. Іґн. Фрїдман. — П. Мендєльсон: Симфонїя ч. 2. — Ш. 1. Шопєн: а) Ноктурн, б) Прєлюдія, в) Етюди, г) Польсьнєс As-dur відоґравє Іґн. Фрїдман.

— Маврикий Розєнталь, один з найславнійших сучасних паяїстів, прабує нині до Львова, аби

